

Драгана В. Станковић

Факултет политичких наука, Универзитет у Београду

РЕФОРМА СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ У КИНИ*

Сажетак

Трансформација кинеског друштва је отпочела са тржишно-орјентисаним економским реформама 1978. године које су иницирале читав низ промена у свим осталим друштвеним сферама. Реформе у свим сферама система су у том периоду биле неопходан одговор на бројне социјалне последице које је трансформација друштва и прелазак на тржишну привреду изнедрио.

Брзе економске промене и социјалне последице средином осамдесетих година прошлог века наметнуле су потребу радикалнијих реформи, посебно у области пензијског осигурања, и то најпре у правцу либерализације услова за пензионисање, а касније са проблемом енормног пораста броја пензионера увођењем новог система. Такође, средином деведесетих година прошлог века, влада почиње да доноси нове уредбе које су представљале почетак новог социјалног старања заједно са оснивањем фондова за ове намене. Током времена механизми социјалне сигурности су постајали све бројнији, а основни правац реформи овог система је био равномернији и усклађенији развој социјалне политике различитим програмима чији је циљ што већи обухват становништва.

Предмет овог рада су правци и циљеви реформи социјалне политике које су почеле са економским променама, а чији се исходи, према оценама бројних аналитичара, веома разликују.

Кључне речи: Кина, систем социјалне сигурности, социјално осигурање, реформе, пензијски систем

1. РЕФОРМЕ КИНЕСКОГ ДРУШТВА У СВЕТЛУ ЕКОНОМСКИХ И ДЕМОГРАФСКИХ ПРОМЕНА

Кина, земља која се тренутно налази на другом месту (одмах иза САД-а) према величини бруто друштвеног производа, веома дуго је одолевала политици “отворених врата”. Према појединим ауторима¹⁾, управо је то отварање Кине, међу осталим факторима као што су растући национализам, демократија и глобализација, створило ново институционално окружење и највише допринело трансформацији кинеског друштва.

Од 1978. године Кина је прошла кроз многе фазе великих економских промена у транзиционом процесу од стаљинистичке, централно планиране економије до социјалистичке тржишно оријентисане економије. Током целог процеса реформи које и данас трају, нагласак је био на потреби да се ограничи енормна моћ ленинистичке државе и промени равнотежа моћи између државе и економије, као и између државе и друштва.

Кинеска економија је пре 1978. године бележила раст бруто друштвеног производа у односу на САД и Индију, али је била далеко иза јапанских перформанси. У деценијама које су претходиле рату са Јапаном 1937. године, Кина је доживела скроман али значајан раст, а образац напретка пре почетка Другог светског рата осликавао је кинеску отвореност ка међународној трговини и инвестицијама које су у највећој мери биле сконцентрисане у Шангају и северним провинцијама²⁾. Овај период је означавао и почетак развоја модерног сектора који се протезао на индустрију, транспорт, финансије и банкарство и комуникације.

Економске реформе су иницирале потенцијално фундаменталне друштвене и институционалне промене. Брзи економски развој је имао велике социјалне последице. Иако је значајан број људи „извучен“ из економског сиромаштва, јавили су се бројни системски дисбаланси и проблеми, међу којима су се као најургентнији истицали: дисбаланси између градова и села, као и између различито развијених региона, економије и социјалних потреба, незапосленост, непостојање система социјалне заштите, екстремна

1) Yongnian, Z., *Society must be defended: reform, openness and social policy in China*, EAI Working Paper No. 152, 2009, доступно на: <http://www.eai.nus.edu.sg/EWP152.pdf>, 2009

2) Loren Brandt, Thomas G. Rawski, *China's great economic transformation*, University Press, Cambridge, 2008.

имовинска неједнакост, стамбено збрињавање сиромашних, образовни и здравствени систем³⁾.

Покушај решавања све бројнијих и интензивнијих проблема је захтевао реформе у свим сферама друштва. Реформе су почеле крајем седамдесетих година прошлог века да би почетком деведесетих, тачније 1991. године доживеле своју најинтезивнију фазу у свим системима.

2. РЕФОРМА СИСТЕМА СОЦИЈАЛНЕ СИГУРНОСТИ У КИНИ

Од оснивања државе 1949. године Кина је тежила што већој запослености становништва тако да се највећи део права из области социјалне сигурности остваривао на основу запослења (права за случај болести, инвалидности, смрти и других стања социјалне потребе). Систем социјалне сигурности у Кини је постојао у рудиментном облику обухватајући само запослене раднике у државним предузећима, и то у урбаним областима.

Настајале су велике разлике између села и градова, као и региона, које су се временом само умножавале и које су видљиве и данас. Осим тога, ови системи су као и све остале сфере друштвеног живота биле под великим утицајем политичких одлука у периоду социјализма.

Зачетке реформског процеса у првој деценији од оснивања државе карактерисала су настојања да се подигне ниво здравствене заштите и писмености становништва, као и да се услови пензионисања учине повољнијим. У свим друштвеним сферама озбиљнији реформски покушаји се везују за 1978. годину и прелазак са планске на тржишну економију, као и за деведесете године прошлог века.

2.1. Социјално осигурање

Зачеци социјалне сигурности се везују за Закон о радном осигурању из 1951. године чиме је обезбеђен оквир за пружање различитих услуга социјалне заштите на принципу запослења и државног власништва предузећа. Систем је био заснован на совјетском моделу и обухватао је готово све запослене у градовима укључујући владине службенике у бројним секторима: школству,

3) Драгана Митровић, «Социјалне реформе у Кини», У: Дренка Вуковић, Ана Чекеревац (ур.), *Социјална политика и социјалне реформе*, Факултет политичких наука, Београд, 2007, стр. 203-22.

организацијама младих, здравству. Међутим, бенефиције социјалне заштите се нису односиле на највећи део радне снаге - руралне сељаци⁴).

Током времена механизми социјалне сигурности су постојали све бројнији. Историјски гледано, системом социјалне сигурности била су обухваћена само регистрована градска домаћинства (Хукоу) док је рурално становништво земљом гарантовало своју основну егзистенцију.

Хукоу систем је легат планске економије и уведен је још 1958. године како би се ограничиле миграције из села ка градовима али касније је постао инструмент раздвајања урбаних и руралних области. Како су се временом примењивале различите мере социјалне политике на ова регистрована домаћинства, облици социјалне сигурности држављана са урбаним Хукоу су се разликовали од оних који су били обезбеђивани држављанима са руралним Хукоу. На тај начин је био успостављен систем социјалне заштите за људе са урбаним Хукоу-ом док су становници села имали земљу. Систем земљишта предвиђа да је земљиште у колективном власништву целокупне руралне популације, али сељаци су имали право њеног коришћења што је имплицирало немогућност мигрирања због чега су људи на селу имали различиту врсту социјалног обезбеђења у односу на градско становништво⁵).

Почетком педесетих година прошлог века, влада је обезбеђивала веома ограничену мрежу социјалне сигурности за рурално становништво без породице (нпр. сеоску сирочад или самачка старачка домаћинства) која је обухватала храну, одећу, становање, медицинску заштиту и покривање трошкова сахране.

Са тржишно-орјентисаним реформама, велики број градских радника који су у планској економији уживали бољу заштиту, остало је без посла. Упоредо је у селима почео да слаби обавезујући карактер система регистрованих домаћинстава на ограничење мобилности тако да се велики део руралне популације почео померати ка градовима. Међутим, без урбаног хукоу ова популација није могла бити укључена у урбани систем социјалне сигурности и тиме је постала значајан део неформалне запослености. Према проценама чак 30 милиона људи средином 80-их, односно 50 ми-

4) Peter Whiteford, "From enterprise protection to social protection: pension reform in China", *Global Social Policy*, 2003, 3, 1, pp. 45-77.

5) Z. Juwei, Z., *Social Protection in China: Current Status and Challenges*, Institute of Population and Labor Economics, Chinese Academy of Social Sciences, 2010.

лиона средином 90-их И 140.41 милиона двехиљадитих је мигрирало у градове⁶⁾.

До већих промена у систему социјалне сигурности долази у последње две деценије услед покушаја да се овај систем прилагоди и усклади са ширим променама и процесима који се одигравају у кинеском друштву и економији, укључујући: транзицију из руралног у урбаније и индустријализованије друштво, из ниско доходног у високодоходно, али и неједнако друштва, и демографску транзицију.

Основни правац реформи система социјалне сигурности је био равномернији и усклађенији развој социјалне политике програмима као што су: шема минималног животног стандарда (којом се пружа помоћ сиромашним породицама), поменута нова кооперативна медицинска схема (програм мешовитог здравственог осигурања), нови програм осигурања за старе сељаке (програм пензија за становнике руралних области), програм медицинске финансијске помоћи (помоћ сиромашним сељацима за покривање трошкова лечења).

Програм Загарантованог минимума животног стандарда, познат као дибао, уведен 1993. године, најпре је пилотиран у Шангају са циљем да буде последња линија одбране од сиромаштва обезбеђујући накнаде домаћинствима без сталних прихода, капацитета за рад и подршке од стране породице. Програм је касније проширен и на друге градове (иако су сиромашни мигранти са дуготрајним боравком остали искључени) али и обогаћен механизмима тако да осим новчаних трансфера сиромашним породицама касније укључио и помоћ у образовању, обезбеђивању здравствене заштите и у области становања, рад у заједници.

Године 2007. влада је увела скалирање прихода како би обезбедила готовинске субвенције сиромашним породицама. Кључне циљне групе руралног програма загарантованог минимума животног стандарда су дуготрајно сиромашни, као што су болесни, инвалиди и људи без радне способности. До 2008. године број људи који су примали помоћ у руралним пределима Кине је био 40 милиона. То ипак није умањило разлике између руралних и урбаних области јер се у првим издваја свега по 44 јуана о глави становника према 133 јуана у урбаној Кини⁷⁾.

6) Cai Fang, Wang Deven, "Migration As Marketization: What Can we Learn from China's 2000 Census Data?", *The China Review*, Vol. 3, No. 2 (Fall 2003), 2003, pp. 73-93.

7) Erika McAslan Fraser, *Social Protection Systems in China: Helpdesk Research Report*, Governance and Social Development, Resource Centre. Available at: <http://www.gsdr.org/docs/open/HDQ767.pdf>

Модел социјалне сигурности формиран за време планске економије је преласком на политику отворених врата претрпео бројне модификације и прилагођавања тако да обухвата 3 основна система социјалне сигурности: социјално осигурање, социјалну помоћ и социјалну заштиту⁸⁾.

Ова три система администрирају три различита министарства. У надлежности Министарства за људске ресурсе и социјалну сигурност је социјално осигурање градских радника. Министарство здравља је одговорно за нови програм руралног медицинског осигурања, а министарство за грађанске послове за социјалну помоћ и програм загарантованог минимума животног стандард.

Имајући у виду величину популације, ниједан од ова три система не може се у потпуности истоветно применити на становнике руралних и урбаних области већ међу њима и даље егзистирају разлике. Из тих разлога Кина не може као остале земље да успостави јединствен систем социјалне сигурности који би обухватао градску и сеоску популацију већ систем који би се различито примењивао на сваку од ове две категорије становништва⁹⁾.

2.2. Реформе пензијског система

Главни циљ свих досадашњих реформи пензијског система је обезбеђивање социјалне сигурности за што више људи.

Комунистичка влада је 1951. година донела Закон о радном осигурању по угледу на совјетски модел, којим је обезбеђен оквир за обезбеђивање различитих бенефиција које су се заснивале на доживотном запослењу у државним предузећима. Овај систем, који је био применљив на скоро све раднике у градовима, али не и на кинеске сељаке постојао је све до Културне револуције када су синдикати били забрањени а фондови искоришћени у друге сврхе. Тада је свако предузеће постало одговорно за исплату пензија и других бенефиција из својих текућих прихода, а ова пракса је настављена и након културне револуције.

Давања по основу рада финансирала су се из доприноса предузећа која су увођењем осигурања по основу запослености била у обавези да уплаћују 3% целокупне вредности зарада у фонд осигурања¹⁰⁾. Са економском кризом све већи број предузећа није

8) Z. Juwei, *Social Protection in China: Current Status and Challenges*, Institute of Population and Labor Economics, Chinese Academy of Social Sciences, 2010.

9) Ibid.

10) Дренка Вуковић, *Системи социјалне сигурности*, Службени гласник, Чигоја штампа, Београд, 2002, стр. 348-375.

било у стању да уплаћују доприносе, а систем осигурања је од државног прешао на ниво предузећа.

Током револуционарног периода многи радници би настављали да раде и након стицања услова за старосну пензију. То је био повод за кинески Државни савет да 1978. године допуни регулаторни део који се односио на пензионисање иницијативама које су услове за одлазак у пензију учиниле блажим (уместо 20 било је довољно 10 година континуираног радног стажа), како би радници што раније одлазили у пензију и на тај начин ослобађали радна места за млађе раднике који су послати у руралне крајеве за време културне револуције, а који су се сада враћали у градове. Још једна од мера подстицања ранијег пензионисања је била и повећање пензија (на 60% за 10 и 15 година стажа до 75% за 20 и више година), као и обезбеђивање радног места у истом предузећу за дете радника након његовог одласка у пензију¹¹).

После ових регулатива број пензионера се готово удвостручио што је проузроковало други проблем - неповољан однос пензионера и запослених (од 30.3 радника на једног пензионера у 1978. години, 1988. године је тај однос био 6.4 на једног пензионера)¹²).

Због ових проблема који су постојали све интензивнији влада је увела нову регулативу 1986. године према којој су сви новозапослени у државним предузећима морали да уплаћују доприносе у износу од 3% основне зараде а послодавци 15% платног рачуна предузећа пре опорезивања. Доприноси су уплаћивани у колективне фондове којима су управљале ново-основане Агенције социјалног осигурања које су до краја 1991. године постојале у свим градовима и окрузима¹³).

Исте године су начињени значајни кораци у даљој реформи пензијског система доношењем Резолуције о реформи пензијског система за раднике у предузећима којом је промовисана интеграција локалних програма на провинцијском и евентуално, националном нивоу. Осим основног пензијског осигурања за све пензионисане раднике које су заједно финансирала држава, предузећа и запослени, постојала је и допунска шема, финансирана од стране предузећа из њиховог трговинског суфицита, као и појединачни рачун радника на добровољној основи одакле се исплаћивала пашално сума при пензионисању. Стара пракса која је захтевала од

11) OECD, Pension Reform in China: Progress and Prospects, Felix Salditt, Peter Whiteford and Willem Adema (ed.), *Social, Employment and Migration Working Papers*, Paris, 2007.

12) Ibidem.

13) Ibidem.

предузећа да исплаћују пензију својим радницима је сада била замењена колективним фондовима, а одговорност је била подељена између државе, предузећа и појединца-радника. Још један од корака реформе 1991. године је био покушај повећања обухвата увођењем шема за рурално становништво - „Основни план за социјално осигурање у старости на селима“.

Године које су уследиле је карактерисало продубљивање реформи ка стварању јединственијег пензијског система. Почетком двехиљадитих година у појединим провинцијама су спровођени пилот програми за унапређење система социјалне сигурности у градовима (најпре у провинцији Лиаонинг на северу Кине, док је касније било обухваћено 11 од 31 провинције)¹⁴. Циљ ових пилот програма је био развој дуготрајног ефикасног система и одвајање индивидуалних рачуна од социјалног удруживања.

Међутим, скандали због злоупотребе појединих фондова индивидуалних рачуна су пољуљали поверење грађана у пензијске фондове

Наиме, ефикасност овог система је доведена у питање јер су многи људи стекли статус пензионера пре увођења ове врсте пензијског осигурања тако да су недостатак средстава провинцијске владе настојале да реше повлачењем средстава са индивидуалних рачуна доводећи у сумњу њихову постојаност и поузданост¹⁵.

Осим ових пројеката, 2000. године је уведена и могућност посебних добровољних годишњих доприноса предузећа. Ову шему пензијског осигурања предузећа омогућавају за запослене сходно својим економским могућностима и спроводе у складу са националним прописима и дефинисаним условима који су предмет државних макросмерница и унутрашњег одлучивања предузећа¹⁶. Накнаде на основу професионалних пензијских шема се могу исплаћивати паушално или као редовне исплате. Ови годишњи доприноси предузећа се договарају директно између послодавца, запослених или синдиката, а владини званичници само контролишу да ли су механизми у складу са државним документима. Такође, прецизније су дефинисане инвестиционе смернице како би се обезбедио већи ниво безбедности рачуна и на тај начин промовисале ове професионалне шеме.

14) Ibidem.

15) Драгана Митровић, «Социјалне реформе у модерној Кини», у: Дренка Вуковић, Ана Чекеревац (ур), *Социјална политика и социјалне реформе*, ФПН, Београд, 2007, стр. 203-224.

16) Z. Juwei, *Social Protection in China: Current Status and Challenges*, Institute of Population and Labor Economics, Chinese Academy of Social Sciences, 2010.

Исте године је кинеска влада основала и Национални фонд социјалне сигурности као фонд „последњег уточишта“ чији је главни циљ развој националног дугорочног стратешког фонда резерви како би се финансирани будући трошкови социјалне сигурности. Средства овог фонда највећим делом чине буџетска издвајања (крајем 2004. године 75% укупних средстава су чинила ова издвајања), приходи од продаје државних акција (17%), профит народне лутрије (8%)¹⁷⁾.

2.2.1. Садашњи систем пензијског осигурања

Тренутни систем основног пензијског осигурања према препорукама Светске банке се у основи састоји из 3 стуба и инвестиционог фонда. Он у себи инкорпорира заправо две шеме - шему урбаног (која садржи шему основног пензијског осигурања за градске раднике и шему годишњих доприноса предузећа за допунско пензијско осигурање) и шему руралног пензијског осигурања.

Основно пензијско осигурање за градске раднике је обавезно. У основи модела је комбинација друштвеног удруживања (општег рачуна) са индивидуалним рачунима при чему је укупна стопа доприноса 28% плате, од чега је 20% на терету послодавца и иде на налог друштвеног удруживања, о преосталих 8% је допринос запосленог и иде на рачун појединца. Пензијска накнада такође има 2 дела – основна накнада и накнада са рачуна појединца (индивидуалног рачуна)¹⁸⁾.

За разлику од градских, у руралним областима људи сигурност у старом добу траже у ослањању углавном на породицу и земљу, а систем социјалног осигурања дуго није постојао. Спровођење новог пилот пројекат пензијског осигурања за сељаци је отпочело 2009. године најпре на 10% територије (градава, округа). Овај модел је такође комбинација општег рачуна са индивидуалним рачунима и дизајниран је да обухвати све становнике руралних области старости од 16 до 60 година. Средства се обезбеђују комбиновањем појединачних доприноса, са колективним уплатама и државним субвенцијама, при чему појединачни доприноси могу бити класификовани у 5 нивоа – 100, 200, 300, 400 и 500 јуана годишње. Тренутно је овај систем још увек у пилот фази¹⁹⁾. Све

17) OECD, *Pension Reform in China: Progress and Prospects*, Felix Salditt, Peter Whiteford and Willem Adema (ed.), *Social, Employment and Migration Working Papers*, Paris: Publications Service, 2007.

18) Z. Juwei *Social Protection in China: Current Status and Challenges*, Institute of Population and Labor Economics, Chinese Academy of Social Sciences, 2010.

19) Ibidem.

досадашње реформе су биле усмерене ка даљем редизајнирању и стварању јединственог националног система. Међутим, и поред свих напора, обухват градских радника је и даље јако скроман (око 50%), док је рурално становништво и даље изван овог система ослањајући се на подршку породице²⁰⁾.

2.3. Остали програми социјалног осигурања

Проблем незапослености, један од најозбиљнијих проблема Кине почетком 20. века, интензиван је гашењем великог броја државних предузећа када је велики број радника у градовима остао без посла. Међутим, тачна стопа незапослености дуго није била позната. Приказивана стопе биле знатно ниже од реалних јер се у незапослене нису убрајали они који су некада имали посао, као ни они који су добили отпремнину из предузећа у којима су радили. Рекордна урбана незапосленост је постигнута 2002. године када је према различити проценама 10 до 20 милиона људи остало без посла²¹⁾. Ситуација на селу није била ништа повољнија, посебно за неквалификовано становништво и људе средњег доба.

Како би ублажила овај проблем, кинеска влада је 1998. године отпочела са пројектом обештећења радника у једној од провинција која је раније била синоним за водећу тешку металургију. Међутим, како су ови фондови били злоупотребљени, наредне године су обележили чести протести који су се завршавали насилних хапшењима радника и оптужбама за удруживање против владе²²⁾. Како влада није одустајала од социјалног збрињавања свих грађана, а посебно оних најугроженијих, наставила је са улагањима од 8.3 милијарди \$ у социјалну заштиту у овим провинцијама у периоду 2003-2006. године од чега је 1.5 милијарди долара била помоћ отпуштеним радницима²³⁾.

Осигурање за случај незапослености за градске раднике обухвата раднике у државним и колективним предузећима, гранским приватним предузећима при чему предузеће и запослени плаћају 2% односно 1% плате као премију за случај незапослености и тренутно се ови доприноси углавном сливају на окружном нивоу. Накнада за случај незапослености се исплаћује на месечном нивоу,

20) OECD, Pension Reform in China: Progress and Prospects, Felix Salditt, Peter Whiteford and Willem Adema (ed.), *Social, Employment and Migration Working Papers*, Paris, Publications Service, 2007.

21) Драгана Митровић, «Социјалне реформе у модерној Кини», у: Дренка Вуковић, Ана Чекеревац (ур), *Социјална политика и социјалне реформе*, ФПН, Београд, 2007, стр. 203-224.

22) Ibidem.

23) Ibidem.

а дужина исплате зависи од стандарда и дужине уплате премије. Висина накнаде је мања од локалне минималне зараде али већа од градског гарантованог минималног нивоа.

Један од сегмената социјалне сигурности је и *осигурање за случај повреде на раду* које је установљено 1996. године и то најпре само за државна предузећа у појединим делатностима да би се 7 година касније проширило и на све остале државне и приватне фирме.

Осигурањем за случај повреде на раду обухваћени су радници у свим типовима предузећа и раднике ангажоване у малим индустријским и комерцијалним предузећима. Све доприносе за ову врсту осигурања уплаћује послодавац, а стопе доприноса се крећу од 0.5% до 2.5% за различите делатности у зависности од степена ризика. Ово осигурање покрива трошкове лечења повреде, плата, накнада за издржавање и за трошкове током периода лечења. а максимални период исплате не би требало да буде дужи од 12 месеци²⁴).

3. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Накнада за време породилског одсуства је намењена женама које раде у градовима, у државној служби, јавним организацијама, институцијама и предузећима. Доприносе уплаћује само послодавац по стопи од 0.5% до 1%, а средства су обједињена на окружном нивоу. Ово осигурање обухвата: накнаду зараде током периода породилског одсуства у износу просечне месечне зараде радника у датој компанији у претходној години, трошкове прегледа, порођаја, хируршких интервенција, болничке трошкове и трошкове куповине лекова, као и медицинске трошкове услед болести након порођаја²⁵).

3.1. Систем социјалне помоћи

Пораст дохотка у руралним областима у периоду од 1978. до 1991. године довео је до великог раслојавања сеоског становништва и осиромашења једног његовог дела, посебно оног у најудаљенијим планинским пределима, тако да је почетком деведесетих (тачније, 1993. године) чак 10% укупне популације живело

24) Z. Juwei, *Social Protection in China: Current Status and Challenges*, Institute of Population and Labor Economics, Chinese Academy of Social Sciences, 2010.

25) Z. Juwei, *Social Protection in China: Current Status and Challenges*, Institute of Population and Labor Economics, Chinese Academy of Social Sciences, 2010.

у сиромаштву²⁶). Проблем сиромаштва постаје све видљивији и у великим градовима услед затварања великог броја предузећа и све већег прилива сеоског становништва.

Све до средине осамдесетих година, у систему је била препозната само помоћ у виду финансијских давања у случају несрећа и великих катастрофа у виду природних непогода. Круг корисника за случај материјалне угрожености се свео на старе, неспособне за рад, удовце и удовице, као и хендикепиране људе, односе све оне који нису могли да обезбеде сопствену егзистенцију или који су живели у домаћинству чији носилац дуже времена не остварује приходе. Обезбеђивање социјалне помоћи је било у надлежности села и општина, а гарантовани ниво социјалне помоћи није постојао. Тек уколико на овом нивоу није било могуће обезбедити средства, долазило је до интервенција на нивоу округа и државе.

Систем социјалне помоћи се састоји од 5 најважнијих елемената: систем загарантованог минимума животног стандарда у урбаним и руралним областима, шема 5 гаранција (врста програма социјалне сигурности за удовце, немоћне и сирочад у руралним областима којима се обезбеђују средства за основне потребе и сахрану), систем медицинске помоћи у урбаним и руралним областима, правна помоћ, подршка становању и помоћ за случај природних катастрофа.

Систем Загарантованог минимума животног стандарда за градско становништво се примењује на грађане са не-пољопривредним хукуо-ом чији је приход испод минимума животног стандарда. Локалне владе интегришу фондове минималних гаранција у државни буџет, а одељења за грађанске послове локалних влада изнад окружног нивоа су одговорне за ову схему. У 2008. години укупно 23.34 милиона становника градова је било обухваћено овим програмом са просечним нивоом накнаде од 205 јуана што је једнако 15.6% просечном расположивом приходу градског становништва²⁷).

Овај систем минимума животног стандарда за рурално становништво покрива сва сеоска домаћинства чији је годишњи нето приход по глави нижи од локалног минимума животног стандарда. Овај програм се финансира из локалних буџета док влада дотира

26) Дренка Вуковић, «Систем социјалне сигурности у Кини», у: Мира Лакићевић (ур), *Социјални рад и социјална политика – Зборник радова IV*, Факултет политичких наука, Београд, 1998, стр. 143-161.

27) Zhang Juwei, *Social Protection in China: Current Status and Challenges*, Institute of Population and Labor Economics, Chinese Academy of Social Sciences, 2010. Available at: http://www.eria.org/publications/research_project_reports/images/pdf/y2009/no9/CH-13_China_pp.371-398.pdf

сиромашне регионе. Скоро 43 милиона људи је било обухваћено овим програмом до краја 2008. године са просечних 82 јуана месечно што је еквивалентно 20.7% нето прихода сељака²⁸⁾.

Оцене свих програма социјалне заштите за смањење сиромаштва су биле генерално лоше осим програма Загарантованог минимума животног стандард. Међутим, чак и он је имао недостатке који су се огледали у делимичном обухвату и висини накнада које су испод прага сиромаштва. Кина нема дефинисану националну линију сиромаштва али су локалне владе одговорне за дефинисање нивоа давања на основу локалних приоритета и финансијске исплативости²⁹⁾.

Литература

- Brandt Loren, Rawski G. Thomas, *China's great economic transformation*, University Press, Cambridge, 2008.
- Fang Cai, Deven Wang, «Migration As Marketization: What Can we Learn from China's 2000 Census Data?», *The China Review*, Vol. 3, No. 2 (Fall 2003), 2003, pp. 73-93.
- Fraser McAslan Erika, *Social Protection Systems in China: Helpdesk Research Report*, Governance and Social Development, Resource Centre. Available at: <http://www.gsdr.org/docs/open/HDQ767.pdf>
- OECD, *Pension Reform in China: Progress and Prospects*, Felix Salditt, Peter Whiteford and Willem Adema (ed.), Social, Employment and Migration Working Papers, Publications Service, Paris, 2007.
- Whiteford Peter, «From enterprise protection to social protection: pension reform in China», *Global Social Policy*, 2003, 3, 1, pp. 45-77.
- Zhang Juwei, *Social Protection in China: Current Status and Challenges*, Institute of Population and Labor Economics, Chinese Academy of Social Sciences, 2010. Available at: http://www.eria.org/publications/research_project_reports/images/pdf/y2009/no9/CH-13_China_pp.371-398.pdf
- Вуковић Дренка, «Систем социјалне сигурности у НР Кини», у: Лакићевић Мира (ур), *Социјални рад и социјална политика – Зборник радова IV*, Факултет политичких наука, Београд, 1998, стр. 143-161.
- Вуковић Дренка, *Системи социјалне сигурности*, Службени гласник, Чигоја штампа, Београд, 2002, стр. 348-375.
- Митровић Драгана, «Неки аспекти и правци трансформације савременог тржишног друштва», у: Лакићевић Мира (ур), *Социјални рад и социјална политика – Зборник радова IV*, Факултет политичких наука, Београд, 1998, стр. 107-115.
- Митровић Драгана, «Социјалне реформе у модерној Кини», у: Вуковић Дренка, Чекеревец Ана (ур), *Социјална политика и социјалне реформе*, Факултет политичких наука, Београд, 2007, стр. 203-224.

28) Ibidem.

29) Z. Juwei, *Social Protection in China: Current Status and Challenges*, Institute of Population and Labor Economics, Chinese Academy of Social Sciences, 2010.

Dragan V. Stankovic

REFORM OF SOCIAL POLICY IN CHINA

Resume

Reform and transition processes in China are continuously present since 1978, but the success of the reforms has been different in various stages. However, there is no doubt that the great progress has been made in all areas, and that social reforms have been very intense and long-lasting.

The pension system, which had been very fragmented and decentralized until then, leaving most of the peasants without pension insurance, was replaced with the initiative to build a new system, with the existence of two accounts - the general and individual. The pension fund was pooled from contributions of the workers, companies and the government.

The latest phase of reforms was marked by increased allocations from the state budget for this purpose and ensuring the equal access for rural and urban population. Deepening the reform was in the direction of creating the more unified pension system. The pension system was gradually built up and today it represents a comprehensive system for all residents of the city, although it has only recently started expanding in scope and for numerous rural population.

The social security of the citizens is enhanced by the introduction of numerous social welfare programs (of which is emphasized the Minimum living standards scheme) and social assistance to vulnerable groups of the population, especially for the rural population. However, despite these relatively new initiatives for rural areas development, it is still not possible to fully evaluate the impacts of those programs on economic and social development.

Chinese social system is still in transition as it tends to follow and to adapt to the rapid economic development and social transformation. Programs are constantly being updated, expanded and piloted covering various social problems.

Keywords: China, social security system, social insurance, reform, the pension system

* Овај рад је примљен 31. јула 2013. године а прихваћен за штампу на састанку Редакције 10. септембра 2013. године.